

OBC ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

NÚM.
1

27, 28 i 29 | SETEMBRE 2019
SALA 1 PAU CASALS

2019_2020

RÈQUIEM ALEMANY DE BRAHMS

CONCERT INAUGURAL

L'AUDITORI auditori.cat
obc.cat

Benvinguts i benvingudes!

Avui encetem una nova temporada de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya i també comencem un nou projecte artístic unificat i transversal. En aquesta nova etapa, L'Auditori vol mostrar la història viva de la música a la societat del segle XXI, i l'Orquestra, oberta al present i orientada al futur, en serà una peça clau amb un potent repertori simfònic, i amb els millors intèrprets i directors del moment.

El prestigiós compositor Johannes Brahms dóna el tret de sortida a la temporada celebrant els 150 anys d'una de les obres simfonocorals més importants de tots els temps: *Un rèquiem alemany*, una obra que defuig de l'estructura canònica de les misses de difunts i aposta per buscar els aspectes més humans de la mort. En aquest primer concert, l'Orquestra estrenarà també una obra encàrrec del compositor barceloní Ferran Cruixent: *Human Brother*, per a soprano i orquestra, que explora les relacions entre els humans i la intel·ligència artificial a través de la creació de motius orquestrals, melodies i textos utilitzant algorismes. Un projecte que hem fet en col·laboració amb el Barcelona Supercomputing Center.

A més a més, aquesta temporada comptarem amb Ramon Humet i Pablo Carrascosa Llopis com a compositors convidats de L'Auditori, extraordinaris exemples de dues de les generacions de compositors més fecundes dels darrers anys.

Al llarg de la temporada commemorarem el 250è aniversari del naixement de Ludwig van Beethoven, una figura musical immensa que simbolitza a parts iguals la tradició i la modernitat. A *Festival Beethoven250* l'OBC dedicarà cinc setmanes seguides a descobrir-nos gran part de la seva producció simfònica.

El mestre Kazushi Ono, els músics i tot l'equip de L'Auditori us desitgem una feliç temporada.

Robert Brufau
Director de L'Auditori

NÚM. 1

RÈQUIEM ALEMANY DE BRAHMS

CONCERT INAUGURAL

SETEMBRE 2019

Divendres 27 | 20 h

Dissabte 28 | 19 h

Diumenge 29 | 11 h

Kazushi Ono director
Ilona Krzywicka soprano • **Dietrich Henschel** baríton
Orfeó Català

1 FERRAN CRUIXENT 20'
Barcelona, 1976
Human brother per a soprano i orquestra (2019)
Obra encàrrec. Estrena absoluta.

PAUSA 20'

2 JOHANNES BRAHMS 68'
Hamburg 1833 - Viena 1897
Un rèquiem alemany, op. 45 (1857-1868)
I. *Selig sind, die da Leid tragen.* Cor
II. *Denn alles Fleisch, es ist wie Gras.* Cor
III. *Herr, lehre doch mich.* Baríton i cor
IV. *Wie lieblich sind deine Wohnungen.* Cor
V. *Ihr habt nun Traurigkeit.* Soprano i cor
VI. *Denn wir haben hie keine bleibende Statt.* Baríton i cor
VII. *Selig sind die Toten.* Cor

Agraïem que apagueu els mòbils, desactiveu les alarmes sonores i contingueu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

Concert presentat per
el Periódico

L'Auditori és un consorci de

Mitjans patrocinadors

El temps i la durada del concert són aproximats

Comenta aquest concert amb
#auditori #obc

per **Josep Maria Vilar**

Human brother, del compositor Ferran Cruixent, és una obra per a soprano i orquestra amb la col·laboració d'intel·ligència artificial. L'obra parteix del text *Prayer for the human brother*, del mateix autor, i explora la relació entre els humans i la intel·ligència artificial. Alguns dels motius musicals, melodies i textos s'han generat artificialment a partir d'algoritmes. Semblantment, les referències al cant pla que hi ha a l'obra també s'han creat emprant la intel·ligència artificial. La soprano hi juga el paper d'una superintel·ligència artificial «femenina» que prové del futur per pregar per la humanitat.

Un rèquiem alemany, de Johannes Brahms, completa el concert

Un rèquiem alemany. Per què amb article? Mozart, Cherubini, Dvořák, Verdi, Fauré i tants altres els havien titulat simplement *Rèquiem*. Però Brahms, no. I és que aquest no és un rèquiem a l'ús. *Requiem* és el mot llatí inicial de la missa de difunts. *Requiem Aeternam*: repòs etern. Perquè, musicalment, un rèquiem és la posada en música de les parts cantades de la missa de difunts. I aquest no és el cas. No és una obra per a la litúrgia, sinó per a la sala de concerts. No utilitza els textos litúrgics, sinó els que ell mateix va seleccionar. De fet, l'autor, en realitat, el va titular *Eine Art deutsches Requiem: Una mena de rèquiem alemany*. Tampoc no té l'estructura d'una missa, sinó més aviat la d'una cantata. I, sobretot, no és una música per als qui ens han deixat, sinó per als qui restem en aquest món bo i recordant-los. Per això desprèn i ens parla de misericòrdia i d'optimisme i, sobretot, de compassió, consol i esperança, començant per aquell fragment de les benaurances: «Feliços els qui ploreu, perquè seran consolats».

I per què alemany? Els textos provenen de la versió en alemany de la Bíblia feta per Martí Luter, en concret quinze fragments extrets de l'Antic i del Nou Testament, així com dels apòcrifs. Per això l'adjectiu es refereix sobretot a l'idioma. De tota manera, just abans de l'estrena, Brahms manifestava que, segurament, li hauria escaigut més un altre títol: *Ein menschliches Requiem: Un rèquiem humà*. Un rèquiem que parla de les persones i a les persones.

Brahms sovint treballava llargament les seves obres, i aquesta no és una excepció. Els primers esbossos daten del 1861, però possiblement la idea va néixer el 1857, un any després de la mort del seu mentor, Robert Schumann. Després, l'obra va quedar aturada i la va reprendre el 1866, probablement amb el record de la mort de la seva mare –l'any anterior– a la ment.

Un rèquiem alemany es va estrenar esglaonadament. El 1867, a Viena, se'n presentaven els tres primers moviments, amb poc èxit, sembla que sobretot a causa d'una interpretació desafortunada. El 10 d'abril de l'any següent, se'n van poder sentir sis moviments, amb l'autor a la direcció, a la catedral de Bremen. Al mes següent, Brahms escrivia un moviment addicional, que va ocupar el cinquè lloc en l'estructura definitiva i que es va poder sentir a Zuric aquell mateix mes. En la seva forma definitiva, l'obra es va estrenar a la Gewandhaus de Leipzig al febrer del 1869.

Així, l'obra assolia una simetria que pivota sobre el quart moviment, que descriu com és d'agradable la casa de Déu. Els moviments extrems comparteixen material melòdic i textual amb referències, respectivament, als vius (que ploreu i seran consolats) i als morts. Els moviments segon (que comença amb una mena de marxa fúnebre en compàs ternari) i sisè són més dramàtics, i es refereixen a la naturalesa fugaç de la vida i a la resurrecció dels morts. El tercer i el cinquè moviments comencen amb veus solistes. El text «Herr, lehre doch mich» («Senyor, ensenya'm») del baríton és repetit pel cor, que se suma a la súplica. Al seu torn, la melodia aguda inicial de la soprano al cinquè moviment s'ha associat tant a una veu maternal com a una d'angelical. El darrer mot de l'obra, «Selig» («Benaurat»), esdevé una síntesi perfecta del missatge, així com la culminació de la tranquil·litat que destil·len ambdós moviments externs, gens en contraposició amb la seva personal opulència orquestral.

L'obra no només vincula les dues grans etapes compositives de Brahms, més encarades a la producció coral i orquestral, respectivament, sinó que, a mesura que es va interpretar des de ben aviat arreu d'Europa, va esdevenir una fita important en la seva producció, i el detonant perquè l'autor comencés a gaudir de ple reconeixement.

L'obra va ser escrita per a soprano i baríton solistes, cor mixt i orquestra; en realitat, l'orquestra més gran que l'autor havia emprat mai. Des del punt de vista més estrictament musical, destaquen una orquestració impressionant i l'ús d'estructures i llenguatges clàssics molt diversos.

Just en aquella mateixa època es gestava el concepte i el corpus del que avui coneixem com a música clàssica. En aquesta obra, Brahms ret homenatge a algunes d'aquestes fites de la música clàssica, bo i incorporant-ne alguns elements estilístics. L'autor beu de la polifonia vocal renaixentista i de l'estil fugat de Bach, i fa ressonar, al segon moviment, l'*Himne a l'alegria* beethoveniana. Així, alhora, contribueix a la consolidació d'aquesta música clàssica amb la seva obra i amb la seva actitud de venerar-la –en un grau alt com pocs a la seva època–, en un corpus musical que, al seu torn, també esdevé clàssic.

FERRAN CRUIXENT (1976)***Human brother***

Human brother per a soprano i orquestra és una obra d'un sol moviment basada en el text *Prayer for the human brother* del mateix compositor. Explora la relació entre ésser humà i intel·ligència artificial en els albors d'una nova Generació.

La soprano solista fa el paper d'una superintel·ligència artificial femenina que ve del futur a fer una pregària per l'home, un manifest per reflexionar sobre l'humanisme que hem perdut, i a qüestionar si la IA és intel·ligència o només artifici.

Alguns motius orquestrals, melodies i textos estan generats emprant el *machine learning* i transcrits posteriorment a la partitura. Referències litúrgiques al cant gregorià s'han processat també utilitzant algorismes computacionals.

Això ha estat possible gràcies a la cooperació amb el Barcelona Supercomputing Center i el Doctor en física Artur García-Sáez, treballant perquè el supercomputador Marenostrom4 generi sons a partir d'àudio procedent d'obres simfòniques de Ferran Cruixent.

Els músics també han d'utilitzar tècniques especials, com ara el *Cyber Singing* (estrenada per primera vegada el 2010 a l'obra simfònica de Cruixent *Cyborg*). *Cyber Singing* és una veu digital que procedeix del propi músic i introdueix una nova possibilitat d'interacció entre el compositor i l'intendent, establint una comunicació més enllà de la partitura. El fitxer d'àudio mp3 preparat pel mateix compositor és interpretat pel músic des del seu propi telèfon mòbil, un dispositiu que s'utilitza habitualment per a altres propòsits.

L'epíleg de l'obra fa referència a l'epitafi de Seikilos, considerada la composició musical completa més antiga que ha sobreviscut, inclosa la notació musical, i datada sobre el 200a.C. A la làpida s'hi troba la següent inscripció: *Sóc una làpida, una imatge. Seikilos em va posar aquí com un signe perdurador de record més enllà de la mort.*

Obra emmarcada en el Music Up Close Network

L'OBC va ser fundada per l'Ajuntament de Barcelona el 1944, consolidant el projecte de l'Orquestra Pau Casals (1920-1937) que la Guerra Civil va interrompre. Avui dia, oberta al món, compromesa amb la societat i mantenint el seu esperit original, té especial cura dels nostres artistes i del nostre patrimoni i té com a missió divulgar la música simfònica principalment des del segle XIX a la creació actual. Té la seu a l'Auditori, on interpreta 24 programes de temporada a més d'altres concerts que acosten la música d'orquestra a la ciutadania. També es presenta a llocs emblemàtics com la Plaça de la Catedral, la platja de la Barceloneta o la Sagrada Família i ha realitzat gires per Europa, Àsia i els EUA, actuant a sales com Musikverein, Wiener Konzerthaus, Concertgebouw, Royal Albert Hall, Kennedy Center o Carnegie Hall.

El primer director titular va ser Eduard Toldrà, i actualment ho és Kazushi Ono. Altres titulars han estat Rafael Ferrer, Antoni Ros Marbà, Salvador Mas, Franz-Paul Decker, Luis Antonio García Navarro, Lawrence Foster, Ernest Martínez Izquierdo, Pablo González i Eiji Oue. També ha estat dirigida per Sergiu Celibidache, Valeri Gergiev, Christopher Hogwood, Eliahu Inbal, Kent Nagano, Simone Young, Emmanuel Krivine, Jesús López Cobos, Marc Minkowski, Michel Plasson, Mstislav Rostropòvitx o Leonard Slatkin i entre els solistes convidats destaquen Lang Lang, Janine Jansen, Daniel Barenboim, Anne-Sophie Mutter, Isaac Stern, Radu Lupu, Frank Peter Zimmermann, Arcadi Volodos, Plácido Domingo, Montserrat Caballé, Teresa Berganza, Alicia de Larrocha, Pinchas Zukerman, Martha Argerich, Joshua Bell, Viktoria Mullova...

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Cristian Chivu, concertino associat / Raúl García, assistent concertino / María José Aznar / Sarah Bels / Paloma Diago / Walter Ebenberger / Ana Isabel Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / María Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Clàudia Farrés* / Oleksandr Sora* / Yulia Tsuranova* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / María José Balaguer / Jana Brauninger / Patricia Bronisz / Mireia Llorens / Melita Murgea / Antoni Peña / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Elitsa Yancheva / Paula Banciu* / Frédéric Descargues* / Gabriel Graells* / Diédrie Mano* **VIOLES** Josephine Fitzpatrick, assistent / David Derrico / Franck Heudiard / Christine de Lacoste / Sophie Lasnet / Michel Millet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süßmayr / Peter Bucknell* **VÍOLONCELS** José Mor, solista / Olga Manescu, assistent / Núria Calvo / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Jean-Baptiste Texier / Daniel Claret* / Albert Coronado* / Carmen Enjamio* / Amaia Ruano* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyayev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Matthew Nelson / Salvador Morera* **FLAUTES** Diego Aceña*, solista invitat / Beatriz Cambrils / Gustav Villegas* / Christian Farroni, assistent / Ricardo Borrull, flautí **OBOÈS** Disa English, solista / José Juan Pardo / María José Meniz* / Dolores Chiralt, assistent / Molly Judson, corn anglès **CLARINETS** Larry Passin, solista / Francesc Navarro / Josep Fuster, assistent i clarinet en Mi b / Alfons Reverté, clarinet baix **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / David Bonet / Juan Conrado García, assistent solista / Ivan Carrascosa* / Claudia Cobos* / Alma María García* **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Angel Serrano, assistent / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Antoni Duran* / Gaspar Montesinos, assistent / Raul García, trombó baix / Juan Luis Borri*, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **PERCUSSIÓ** Joan Marc Pino, assistent / Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Miguel Ángel Martínez* **ARPA** Magdalena Barrera **ENCARREGAT D'ORQUESTRA** Walter Ebenberger **RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL** Begoña Pérez **RESPONSABLE TÈCNIC** Ignasi Valero **PERSONAL D'ESCENA** Joan Luis

* col·laborador

KAZUSHI ONO

Director titular de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

Director Musical de la Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra

Director Artístic del New National Theatre Tokyo

Considerat un dels directors més brillants de la seva generació, Kazushi Ono ha estat descrit pel prestigiós diari francès Le Figaro com «una de les ments musicals més fascinants de la nostra era». La seva extraordinària capacitat com a director l'ha portat a ser convidat per cèlebres formacions de tot el món: la BBC, les orquestres de Birmingham, Boston, Mont-real i Londres, la Ràdio de Viena, la Leipzig Gewandhaus, La Monnaie i les filharmòniques d'Israel, d'Oslo i de Radio France, entre d'altres. També ha dirigit òperes a teatres tan importants com la Metropolitan Opera de Nova York, La Scala de Milà, la Bayerische Staatsoper, la Deutsche Staatsoper de Berlín o l'Òpera de París.

Del 2008 al 2017 va ser director titular de l'Òpera Nacional de Lió i ha estat recentment guardonat pel Ministeri de Cultura francès com a Oficial de les Arts i de les Lletres, títol que se suma al prestigiós Asahi Prize que va rebre el gener del 2015. És director titular de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya des de la temporada 2015-16.

La seva manera de fer als assaigs transmet sinceritat, receptivitat i molta calma. Als concerts s'entrega totalment a una recerca mística del fet musical que depassa les simples lectures racionals.

Gràcies a les empreses que donen suport al mestre Kazushi Ono

ILONA KRZYWICKA

L'any 2009, va completar els seus estudis a la I. J. Paderewski Music Academy de Poznan, Polònia. Va formar part del programa Atelier Lyrique de l'Opéra National de París fins l'any 2012, quan va rebre el Prix Lyrique AROP 2012 al millor cantant jove de la temporada.

Ha actuat a l'Òpera Bastille de París, Teatro Real de Madrid, Teatre Nacional de Bordeus, Òpera Nacional de Varsòvia, Teatre Janacek de Brno, Gran Teatre de Poznan, Òpera Nova a Bydgoszcz, Òpera de Wroclaw o Òpera de Cracòvia, entre d'altres, i també en prestigioses sales de concerts a Roma, Barcelona, Regne Unit, Grècia, França, Rússia, Àustria, Alemanya, Lituània i Tailàndia.

El seu repertori abasta papers com: Cio-Cio-San, Mimi, Musetta (G.Puccini), Jenufa (L.Janacek), Tatiana (PI Tchaikovsky), Halka (S.Moniuszko), Micaela i Marguerite (G.Bizet), Ann Murrant (K.Weill), Mirandolina (Martinu), Donna Anna, Pamina, Primera Dama, Arminda (WAMozart), Euridice (KW Gluck), 1a Flowermaiden (R.Wagner).

DIETRICH HENSCHEL

Va debutar a la Biennal de Munic amb el paper protagonista a *Le precepteur*, de M. Reverdy. Al teatre d'òpera de Kiel va interpretar molts clàssics, com ara Papageno o el comte a *Les noces de Figaro*. El seu repertori abasta des dels inicis de l'òpera barroca fins a l'avantguarda contemporània, i inclou obres com *El barber de Sevilla*, de Rossini; el paper de Wolfram a *Tannhäuser*, de Wagner o *Il ritorno d'Ulisse in patria*, de Monteverdi, entre d'altres. Ha actuat als teatres d'òpera europeus més importants. S'ha atrevit a explorar també el teatre i els mitjans audiovisuals amb la seva participació en diversos projectes cinematogràfics i produccions teatrals.

Disposa d'un ampli ventall de gravacions com a intèrpret de *lieder* i cantant d'oratori. Les seves col·laboracions amb directors excel·lents com Gardiner, Harnoncourt, Herreweghe, Eschenbach, Kent Nagano o Colin Davis s'han enregistrat en nombrosos CD i DVD.

fotografia © Ricardo Ríos Visual Art

ORFEÓ CATALÀ

Amb seu al Palau de la Música Catalana, és un dels cors *amateurs* de referència del país. Va ser fundat l'any 1891 per Lluís Millet i Amadeu Vives per difondre el repertori coral català i universal. Al llarg de la seva història ha interpretat les obres més representatives del repertori coral i ha protagonitzat primeres audicions d'obres universals al nostre país. Recentment ha estat dirigit per primeres batutes del panorama internacional, com Dudamel, Barenboim o Rattle, ha actuat al Shanghai International Arts Festival i ha protagonitzat destacades actuacions en auditoris europeus, com la Konzerthaus de Viena, Sala Gulbenkian de Lisboa, Royal Festival Hall i Royal Albert Hall de Londres. Simon Halsey n'és el director titular, Pablo Larraz el sotsdirector i Josep Buforn el pianista.

QUE NO PARI LA MÚSICA!

Segueix gaudint de la música després del concert. Et proposem enregistraments de referència i llistes de reproducció imprescindibles.

🎧 **Johannes Brahms: *Ein Deutsches Requiem***

CD Simon Rattle proposa una versió exquisida de la gran obra coral de Brahms amb la Filharmònica de Berlín i el Cor de la Ràdio de Berlín. Els acompanyen dos solistes excepcionals: la soprano Dorothea Röschmann i el baríton Thomas Quasthoff.

D. Röschmann, T. Quasthoff, Berliner Philharmoniker, Rundfunkchor Berlin, S. Rattle, Warner Classics

🎧 **Johannes Brahms: *Rinaldo***

CD Completada en la seva versió definitiva després de l'èxit de *Un rèquiem alemany*, la cantata *Rinaldo* per a tenor i cor masculí és una peça de gran lluminositat i efectisme que dista de la seva gran missa per a difunts però on és visible la petjada de la música wagneriana en Brahms.

S. Davislim, V. Gens, Dresdner Philharmonie, Philharmonischer Chor Dresden, Ernst-Senff Chor Berlin, M. Plasson, Warner Classics

EL MUSEU DE LA MÚSICA ET DESCOBREIX...

Un contrafagot per sostenir els fonaments

Només de començar *Un rèquiem alemany* ja podeu sentir –i veure– el contrafagot tocant amb els contrabaixos. És un instrument prou singular: d'inxà doble, com el fagot, i sonant a una octava més greu, gairebé al límit greu de l'audició humana. Si el despleguem, fa prop de sis metres, que ben plegats queden en 1,06 m, i pesa uns deu quilos. És tot un "instrumentàs", que es va desenvolupar a mitjans del segle XVIII (Bach ja el va fer servir a la *Passió segons Sant Joan* i Beethoven a la *Cinquena simfonia*) i que Brahms va fer servir en grans obres com la d'avui. En podeu veure un exemplar al Museu de la Música, un Buffet-Crampon donat per l'OBC a l'any 1978, quan el van substituir per un de més modern.

Més informació:

MUSEU DE LA MÚSICA

barcelona.cat/museumusica

Entrada gratuïta per als abonats de l'OBC i amb l'entrada del concert de L'Auditori.

**ONO: EL MANDARÍ
MERAVELLÓS**
STEFAN VLADAR AL PIANO

Entrades a la venda
a partir de **12€**

3 | 4 | 5 OCTUBRE

Primera cita del nou cicle dels **dijous amb l'OBC!**

KAZUSHI ONO DIRECTOR | STEFAN VLADAR PIANO

L'AUDITORI
auditori.cat
obc.cat

L'Auditori és un consorci de

Mitjans patrocinadors

